

Oświadczenie o stanie kontroli zarządczej

za rok

Ja niżej podpisany /a
(imię i nazwisko)

jako osoba odpowiedzialna za sprawowanie bezpośredniego nadzoru działania komórki organizacyjnej Urzędu Miasta Kędzierzyn-Koźle:

.....
(pełna nazwa komórki)

a zarazem będąc osobą odpowiedzialną za zapewnienie funkcjonowania adekwatnej, skutecznej i efektywnej kontroli zarządczej, tj. działań podejmowanych dla zapewnienia realizacji celów i zadań w sposób zgodny z prawem, efektywny, oszczędny i terminowy, a w szczególności dla zapewnienia:

- zgodności działalności z przepisami prawa i procedurami wewnętrznymi,
- skuteczności i efektywności działania,
- wiarygodności sprawozdań,
- ochrony zasobów,
- przestrzegania i promowania zasad etycznego postępowania,
- efektywności i skuteczności przepływu informacji,
- zarządzania ryzykiem,

oświadczam, że w podległej mi komórce organizacyjnej Urzędu Miasta^{1,2}:

I.³ W wystarczającym stopniu funkcjonowała adekwatna, skuteczna i efektywna kontrola zarządcza

II.⁴ W ograniczonym stopniu funkcjonowała adekwatna, skuteczna i efektywna kontrola zarządcza.

III.⁵ Nie funkcjonowała adekwatna, skuteczna i efektywna kontrola zarządcza.

¹ W zależności od wyników oceny stanu kontroli zarządczej zaznacza się tylko jedną część: część I lub II lub III. Część IV wypełnia się w przypadku gdy, w oświadczeniu za rok poprzedzający rok, którego dotyczy niniejsze oświadczenie, była wypełniona część II lub III. Część V wypełnia się w każdym przypadku. W oświadczeniu o stanie kontroli zarządczej za rok 2011 nie wypełnia się części IV.

² Znakiem „X” zaznaczyć odpowiednią część,

³ Wypełnia się w przypadku, gdy kontrola zarządcza zapewniła łącznie: zgodność działalności z przepisami prawa i procedurami wewnętrznymi, skuteczność i efektywności działania, wiarygodność sprawozdań, ochronę zasobów, przestrzeganie i promowanie zasad etycznego postępowania, efektywność i skuteczność przepływu informacji oraz zarządzanie ryzykiem.

⁴ Wypełnia się w przypadku, gdy kontrola zarządcza nie zapewniła co najmniej zgodności działalności z przepisami prawa i procedurami wewnętrznymi lub skuteczności i efektywności działania lub wiarygodności sprawozdań lub ochrony zasobów lub przestrzegania i promowania zasad etycznego postępowania lub efektywności oraz skuteczności przepływu informacji lub zarządzania ryzykiem.

⁵ Wypełnia się w przypadku, gdy kontrola zarządcza nie zapewniła łącznie zgodności działalności z przepisami prawa i procedurami wewnętrznymi, skuteczności i efektywności działania, wiarygodności sprawozdań, ochrony zasobów, przestrzegania i promowania zasad etycznego postępowania, efektywności oraz skuteczności przepływu informacji, zarządzania ryzykiem.

Zastrzeżenia dotyczą:⁶

.....
.....
.....

Zostaną podjęte następujące działania w celu poprawy funkcjonowania kontroli zarządczej:⁷

.....
.....
.....

IV.⁸ W ubiegłym roku zostały podjęte następujące działania w celu poprawy funkcjonowania kontroli zarządczej:

.....
.....
.....

V. Niniejsze oświadczenie opiera się na mojej ocenie i informacjach dostępnych w czasie sporządzania niniejszego oświadczenia pochodzących z⁹:

- monitoringu realizacji celów i zadań,
- samooceny kontroli zarządczej przeprowadzonej z uwzględnieniem standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych,
- systemu zarządzania ryzykiem,
- audytu wewnętrznego,
- kontroli wewnętrznych,
- kontroli zewnętrznych,
- innych źródeł informacji:.....

.....

Jednocześnie oświadczam, że nie są mi znane inne fakty lub okoliczności, które mogłyby wpłynąć na treść niniejszego oświadczenia.

.....
(data i czytelny podpis osoby składającej oświadczenie)

⁶ Należy opisać przyczyny złożenia zastrzeżeń w zakresie funkcjonowania kontroli zarządczej, np. istotną słabość kontroli zarządczej, istotną nieprawidłowość w funkcjonowaniu komórki organizacyjnej, istotny cel lub zadanie, które nie zostały zrealizowane.

⁷ Należy opisać kluczowe działania, które zostaną podjęte w celu poprawy funkcjonowania kontroli zarządczej w odniesieniu do złożonych zastrzeżeń wraz z podaniem terminu ich realizacji.

⁸ Należy opisać najistotniejsze działania jakie zostały podjęte w roku, którego dotyczy oświadczenie w odniesieniu do planowanych działań za rok poprzedzający rok, którego dotyczy niniejsze oświadczenie(wypełnia się po raz pierwszy w oświadczeniu za rok 2012).

⁹ Znakiem „X” zaznaczyć odpowiednie wiersze.

Wskazówki do sporządzenia oświadczenia o stanie kontroli zarządczej

I. Podstawowe informacje

Istotą funkcjonowania instytucji oświadczenia nie jest jedynie sporządzenie tego dokumentu, ale przede wszystkim systematyczne dokonywanie oceny stanu kontroli zarządczej oraz stałe jej usprawnianie. Głównym celem wprowadzenia wymogu składania oświadczeń o stanie kontroli zarządczej jest zainicjowanie procesu regularnej oceny stanu kontroli zarządczej i prowadzenia jej w sposób nieco mniej intuicyjny czy niesformalizowany.

Oświadczenie powinno być zatem finalnym dokumentem corocznego procesu oceny stanu kontroli zarządczej realizowanego w komórkach organizacyjnych Urzędu.

Wymaga mocnego podkreślenia to, że realny sens ma tylko taka ocena, która w prawdziwy i rzetelny sposób podsumuje sytuację jednostki. Istotne znaczenie ma stosunek kierownika komórki organizacyjnej, który powinien nadać właściwy ton pracom związanym z oceną kontroli zarządczej.

II. Ocena stanu kontroli zarządczej

Zgodnie z wprowadzonymi przepisami wewnętrznymi kierownik komórki organizacyjnej, osoba zajmująca samodzielne stanowisko w Urzędzie Miasta odpowiada za zapewnienie takich działań, aby cele i zadania jednostki były realizowane zgodnie z prawem, efektywnie (tj. przy najlepszej możliwej relacji pomiędzy ponoszonymi nakładami i osiąganymi efektami), oszczędnie (tj. po jak najniższym możliwym koszcie zapewniającym odpowiednią jakość świadczonych usług) i terminowo.

Każdy z elementów kontroli zarządczej wpływa na wszystkie cele i zadania, jakie jednostka ma osiągać oraz dotyczy każdej komórki organizacyjnej w jednostce. Należy pamiętać, że prawidłowo działająca kontrola zarządcza powinna dostarczyć wystarczającego (racjonalnego) zapewnienia, że założone cele i zadania zostaną osiągnięte. Jednakże nawet najlepiej zorganizowana kontrola zarządcza nie gwarantuje, że założone cele i zadania zostaną osiągnięte w 100%.

Ogólną zasadą przy sporządzaniu oświadczenia o stanie kontroli zarządczej jest to, że w przypadku braku stwierdzonych istotnych, z punktu widzenia osoby odpowiedzialnej za funkcjonowanie komórki organizacyjnej, nieprawidłowości lub słabości kontroli zarządczej w każdej z 7 kategorii celów (zgodność działalności z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi, skuteczność i efektywność działania, wiarygodność sprawozdań, ochrona zasobów, przestrzeganie i promowanie zasad etycznego postępowania, efektywność i skuteczność przepływu informacji, zarządzanie ryzykiem) oświadczenie powinno stwierdzać, że w wystarczającym stopniu funkcjonowała adekwatna, skuteczna i efektywna kontrola zarządcza.

W przypadku stwierdzenia istotnych nieprawidłowości lub słabości kontroli zarządczej w przynajmniej jednej kategorii, oświadczenie powinno stwierdzać, że w ograniczonym stopniu funkcjonowała adekwatna, skuteczna i efektywna kontrola zarządcza (zaznaczenie części II oświadczenia). Natomiast w przypadku, gdy istotne nieprawidłowości dotyczą wszystkich siedmiu kategorii należy stwierdzić, że nie funkcjonowała adekwatna, skuteczna i efektywna kontrola zarządcza (zaznaczenie części III oświadczenia). Należy zaznaczyć, że wskazanie zastrzeżeń oraz działań, jakie zostaną podjęte w odpowiedzi na stwierdzone zastrzeżenia nie ma na celu wskazania negatywnych zjawisk, jakie miały miejsce w jednostce w ubiegłym roku. Złożenie zastrzeżeń ma na celu dokonanie rzetelnej oceny kontroli zarządczej oraz systematyczne, planowe usprawnianie jej działania i powinno być odczytywane jako wyraz odpowiedzialnego i rzetelnego podejścia osoby składającej do oświadczenia.

W założeniu oświadczenie przedstawia opinię osoby odpowiedzialnej za funkcjonowanie komórki organizacyjnej Urzędu Miasta o stanie kontroli zarządczej, zatem nie jest możliwe przedstawienie obiektywnych kryteriów, które będą miały zastosowanie przy dokonywaniu oceny w każdym pionie czy komórce. Decydującym czynnikiem przy sporządzaniu oświadczenia jest ocena zebranych informacji przez osobę sporządzającą oświadczenie. Możliwa jest zatem sytuacja, że taki sam zestaw czynników zostanie przez dwie różne osoby oceniony w sposób odmienny, wynikający z

indywidualnego podejścia do zagadnień zarządzania jednostką czy stopnia gotowości do podjęcia ryzyka.

Poniżej został zamieszczony przykładowy katalog potencjalnych nieprawidłowości lub słabości kontroli zarządczej, które o ile zostaną uznane za istotne przez osobę podpisującą oświadczenie, mogą skutkować złożeniem oświadczenia, że kontrola zarządcza funkcjonowała w ograniczonym stopniu albo nie funkcjonowała. Poniższy katalog nie jest katalogiem zamkniętym, zatem jeżeli wystąpią inne nieprawidłowości lub słabości kontroli zarządczej, istotne w ocenie osoby odpowiedzialnej za funkcjonowanie komórki organizacyjnej Urzędu Miasta Kędzierzyn-Koźle, należy je również uwzględnić.

1. W zakresie: Zgodność działalności z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi:

- nieprzestrzeganie obowiązujących przepisów, w tym ustawy o zamówieniach publicznych, kodeksu pracy, ustawy o finansach publicznych, ustawy o rachunkowości, wewnętrznych procedur oraz aktów wykonawczych do tych ustaw,
- nieważność decyzji z powodów świadczących o uchybieniach merytorycznych, w tym w szczególności skutkująca konsekwencjami finansowymi dla budżetu jednostki,
- nieprzestrzeganie procedur Kodeksu postępowania administracyjnego.

2. W zakresie: Skuteczność i efektywność działania:

- niezrealizowanie istotnego celu lub zadania jednostki,
- brak systemu wyznaczania celów i zadań dla jednostki, komórek organizacyjnych,
- brak skutecznego monitoringu realizacji celów i zadań,
- niewłaściwa jakość pracy (np. skargi na pracowników),
- nieuzasadnione niewykonanie dochodów budżetu, dokonywanie wydatków budżetowych z naruszeniem zasady celowości i oszczędności.

3. W zakresie: Wiarygodność sprawozdań:

- brak skutecznego systemu sprawozdawania o realizacji celów jednostki,
- błędy w sporządzanych sprawozdaniach (związane np. z niewiarygodnymi danymi, na podstawie których sporządzane jest sprawozdanie czy też błędami w agregowaniu danych), zaburzające obraz funkcjonowania jednostki,
- sporządzanie sprawozdań finansowych na podstawie niezatwierdzonych ksiąg rachunkowych.

4. W zakresie: Ochrona zasobów:

- braki w ważnej dokumentacji jednostki,
- przypadki wystąpienia znacznych strat w majątku jednostki, spowodowanych np. dostępem osób nieuprawnionych czy brakiem systemu rozliczania za powierzone mienie,
- sprzedaż majątku czy likwidacja majątku z naruszeniem odpowiednich przepisów,
- nieprowadzenie ewidencji środków trwałych,
- utrata informacji chronionych (niejawne, tajemnica skarbową, dane osobowe),
- brak polityki bezpieczeństwa informacji lub jej nieprzestrzeganie,
- brak odpowiednich zabezpieczeń informacji, systemów informatycznych i dokumentów.

5. W zakresie: Przestrzeganie i promowanie zasad etycznego postępowania:

- mobbing – potwierdzone przypadki, mogące świadczyć o niewłaściwej atmosferze pracy,
- występowanie przypadków działania w sytuacji konfliktu interesów, zarówno wewnątrz jednostki (relacji podległości między osobami spokrewnionymi), jak i z podmiotami zewnętrznymi,
- sygnały o braku wśród pracowników powszechnej świadomości i akceptacji dla obowiązujących przepisów prawa oraz zasad etyki,
- przypadki postępowań dyscyplinarnych/kar dyscyplinarnych podjętych w wyniku zachowań, mogących świadczyć o niesprzyjającej etycznemu zachowaniu atmosferze w jednostce.

6. W zakresie: Efektywność i skuteczność przepływu informacji:

- brak skutecznego wewnętrznego systemu obiegu informacji,
- brak skutecznego systemu obiegu informacji z podmiotami zewnętrznymi/jednostkami podległymi i nadzorowanymi,

- brak skutecznego systemu informowania o zmianach przepisów i procedur,
- nieterminowe wprowadzenie nowych zadań oraz istotnych zmian,
- błędne informacje lub brak informacji wymaganych prawem na stronie internetowej, w Biuletynie Informacji Publicznej.

7. W zakresie: Zarządzanie ryzykiem:

- brak formalnego systemu zarządzania ryzykiem, oraz sformalizowanego systemu monitorowania realizacji celów i zadań,
- nie dokonywana jest udokumentowana identyfikacja i analiza ryzyk w odniesieniu do celów,
- niepodjęcie działań w przypadku zmaterializowania się ryzyka.

III. Źródła oceny stanu kontroli zarządczej

Dokonując oceny stanu kontroli zarządczej należy korzystać z wielu źródeł informacji, zarówno tych, które są wbudowane w system kontroli zarządczej oraz tych, które dostarczają niezależnej oceny funkcjonowania jednostki, w szczególności pochodzących z:

- a) monitoringu realizacji celów i zadań,
- b) samooceny,
- c) systemu zarządzania ryzykiem (jeżeli istnieje sformalizowany system),
- d) audytu wewnętrznego,
- e) kontroli wewnętrznej,
- f) kontroli i audytów zewnętrznych,
- g) skarg i wniosków,
- h) wniosków/uwag pracowników dotyczących usprawnienia systemu kontroli zarządczej.

Wszystkie wyżej wymienione źródła mogą dostarczać informacji o zidentyfikowanych słabościach systemu kontroli zarządczej i jeżeli są one dostępne w momencie sporządzania oświadczenia, powinny zostać uwzględnione.